

אשית עצות בנפשי

שיחות זמנינו

ממורינו ראש

הישיבה שליט"א

ל"ד

פרשת ויגש

תשפ"ד

שיעור ליל שישי
מקץ תשפ"ד

חיזוקים קצרים שנאמרו
לאחר שיעור הדף גמרא

סעודת מלוה מלכה
קרית ברסלב

- פנימו -

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: USHISEB@GMAIL.COM

ליל שישי פרשת מקץ תשפ"ד

דברי רבינו – כמו לחם ומים

אנשים שואלים איך אפשר לשמוע את הדרשות האלו כבר שבע עשרה שנה, והאמת היא שדברי רבינו הוא כמו לחם ומים, אלו דברים שבן אדם אוכל ושותה כל יום, ואף פעם זה לא נמאס לו, כי אי אפשר לחיות בלי זה, אולי גלידה ושאר מותרות אפשר להימאס מזה כשמרבים לאכול מזה, אבל דברי רבינו הם צרכי חיים בסיסיים שלא משעמם, ואם מישהו מרגיש שזה משעמם אותו, הוא חייב לשמוע שוב שיעורים, אני כל כך התחננתי לבחורים בחיי מוהרא"ש שיבואו לשיעורים, לא חשבנו שיסתלק, אבל אמרתי לבחורים יבוא יום ותתחרטו שלא הגעתם, והיו בחורים שאמרו שהם לא יכולים לשמוע כל שבוע אותם דברים, אמרתי להם שאם זה משעמם אותם, הם צריכים להיות הראשונים שיבואו, כי אם הם כבר כבויים הם צריכים שיעוררו את נשמתם שזה לא ישעמם אותם, רבינו אומר שהדבר הגדול ביותר שיש כשמגיעים לצדיק, שיבואו כאילו מגיעים עכשיו לראשונה, אסור לבוא עם מחשבה: אני כבר יודע מה יאמרו על זאת חנוכה, ומה יאמרו על פרשת מקץ, ואחרי זה מגיע ימי השובבים וכו', צריך להתחדש שוב ושוב.

מתחזקים בנרות חנוכה – מבטל הקטרוגים

אנחנו עומדים היום בזאת חנוכה, היום זה הגמר של הכל, הגמר של אומן ראש השנה, הגמר של ימי הסליחות וימים הנוראים, סבא שלי זצ"ל נהג לטבול המוציא בדבש עד זאת חנוכה, כעת הזמן שמסתיים ימי הרחמים והסליחות, יש אמרה ידועה מהבת עין, ויהי כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך, שעברו שלש חדשים מחודש תשרי, ומגיעים ימי החנוכה וחודש טבת, והמקטרג בא לפני הקב"ה וטוען זנתה תמר כלתך, כנסת ישראל חזרה לזנונים וחזרה לחטאים ואף שהבטיחה להשתפר, חזרה לחטוא, ויאמר יהודה הוציא אותה ותשרף, והקב"ה פוסק שיש ח"ו להענישה, אבל כנסת ישראל טוענת לאיש אשר אלה לו אנוכי הרה, אנחנו דבקים רק להקב"ה, ואף שנפלנו היכן שנפלנו, בכל זאת בפנימיות הלב אנו דבוקים בהקב"ה, והראיה לזה, הכר נא למי החותמת מרמז על נר חנוכה והשמן שחתום בחותמו של כהן גדול, ולמי הפתילים, הפתילות של נר חנוכה, ולמי המטה מט"ה בגימטריא כל"י, המנורה של נר חנוכה, ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני, ואז נולד משיח, זה הכח של עם ישראל, שמתחזקים עם הנרות חנוכה, וזה מוריד את כל הקטרוגים, נשיר קצת שירי ימים נוראים.

המחשבות, על הדיבור, וטמאו כל השמנים, אלו שמני המח, הוא טימא את הכל, הראש חושב רק מעבירות, אבל ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים, אני מודה להקב"ה שאני מניח תפילין, אני מודה להקב"ה על מה שיש לי, על הדברים הטובים שהקב"ה נותן לי, וזה גמר התיקון, ולא רק בזאת חנוכה, כל יום ויום יכול יהודי לעשות גמר כל התיקונים, כשהוא יושב ומודה להקב"ה על הדברים הטובים שהוא נותן לו.

לחנך את הילדים להודאה

זה מה שכל יהודי צריך לעשות בבית, להודות להקב"ה, להודות עם אשתו, ולהודות עם ילדיו, מחפשים בימי החנוכה לעשות תוכנית עם הילדים, אפשר לעשות משחק, כל ילד בתורו יאמר על מה הוא מודה להקב"ה, במקום לעשות את כל השטויות שעושים היום, אנשים עושים דברים הזויים כשמתאספים, מראים קצת להורים מה עושים בכל הקיץ בקעמפ לילדים, הורים משלמים אלפי דולרים שיעשו שטויות עם ילדיהם, מטמטמים להם את המוח עם כאלו דברים מוזרים, על אחד מורחים קטשופ, ואחר צריך לאכול כמה שיותר מהר את האבטיח, והשני צריך למצוא שעועית בשק קמח וכל מיני שטויות והבלים, במקום זה צריך להודות להקב"ה, כל ילד יגיד על מה הוא מודה, ואסור להפסיק, כל מי שאין לו מה להגיד נפסל במשחק, זה נכון שצריך לצעוק אל ד' ולבכות אליו, ולבקש ממנו סליחה ומחילה, ולקבל קבלות טובות, אבל גמר התיקונים זה להודות ולהלל.

קץ שם לחושך

כעת נעבור לפרשת השבוע, הבעל התניא זי"ע אמר ששמע מרבו הקדוש המגיד ממעזריטש זי"ע ששמע מרבו הקדוש אור

זאת חנוכה – חיזוק לכל השנה על הודאה

הצדיקים אומרים שזאת חנוכה הוא גמר התיקון, כבר התחלנו הכל בראש חודש אלול, אחינו הספרדים התחילו סליחות, אנחנו התחלנו בסליחה קטנה, לדוד ד' אורי וישעי, פיוטיפה, ואחרי זה הגיעו ימי הסליחות, ואחרי זה שברנו את כל המניעות ונסענו לרבינו, דבר שנהיה מאוד קשה בשנים האחרונות מאז המלחמה, בדרך חזור נסענו עם אוטובוסים ורק אז התחילו להעריך את הרכבות של דרך הלך, ואחרי זה יש את עשרת ימי תשובה, כל אחד עם ההנהגות הנעלות שלו בימים אלו, ואחרי זה יום הקדוש, והושענא רבה עם הזעקות של הושענא, רבש"ע, כל אחד עם בקשותיו, ואחרי זה שמחת תורה ורק זאת חנוכה הוא הגמר, מה הפשט בזה, האמת הוא שאנחנו לא מבינים כלום, ויש בזה המון סודות, אבל ניקח לעצמינו מה שאפשר ללמוד לעובדא ולמעשה, לצעוק אל ד' ולשוב בתשובה ולדפוק על חטא אלו דברים גדולים וקדושים, כפרות ותשליך ושאר המנהגים הם קדושים מאוד, אבל כל זה לא מגיע למה שיש בימי חנוכה, שיושבים שמונה ימים להודות ולהלל, שמונה ימים שמודים להקב"ה, כל אחד אומר תודה להקב"ה על הפח שמן הקטן שיש לו, על הנקודה הקטנה שיש לו, זה גמר התיקון, זה הדבר הגדול ביותר.

ומנותר קנקנים – נקודה טובה

יהודי יושב בימי חנוכה וחושב אני בדיוק כמו שהיה בימי היוונים, הכל שבור ופרוץ אבל אני מוצא בעצמי איזה נקודה טובה, כשחסיד ברסלב יושב בימי חנוכה בהתבודדות, הוא שר לעצמו יוונים נקבצו עלי, וחושב על עצמו, יוונים נקבצו עלי זה היצר שנקבץ עליו, ופרצו חומות מגדלי, היצר פרץ את כל החומות, כל השמירה שיש לנו על העינים, על

גם הייתי שמח לנסוע לשבת חנוכה לאומן, ובטח היינו רואים שם אורות גדולים, עוצרים לשיר באיזה קרעטשמע, אבל החכמה להיות בבית עם הילדים, ולדעת איך לדבר איתם ומתי, וכמה לגעור בהם, ילד אחד שופך את המנורה והשני רוצה דווקא נרות בצבע הזה, צריך להודות על כל זה להקב"ה, ברוך השם שהתחתנו ויש לנו ילדים.

להודות להקב"ה על הנישואין

אם יש לאברך קשיים בשלום בית, הוא צריך לדעת שזה בגללו, והוא צריך לעשות תשובה, אסור לאברך להגיד לאשתו כל הזמן, תעשי לי תארגני לי, וכי היא משרתת שלך, לא מתקשרים ואומרים, אני מגיע הביתה בחמש נא לסדר את הבית, לא מדברים ככה, כשמוהרא"ש היה מדבר מר' אברהם ב"ר נחמן היה נראה שהוא מדבר ממלאך, ופעם אחד התאכסן ר' אברהם אצל אחד מאנ"ש, וראה איך הוא מתנהג לאשתו, והוא גער בו בחומרה, למה הוא לא מדבר אליה יפה, אסור להיות כפוי טובה, צריך להודות להקב"ה על מה שיש, ויש אברכים שאומרים שהיא לא עושה כלום בבית, אני רוצה לשאול אותם האם הם רוצים לחזור לשבת בישיבה, שידוד להקב"ה על מה שיש.

לא להבדיל ביחס בין הילדים

הגמרא אומרת שאסור לאבא לעשות הבדל בין ילדיו, שלא יהיה כמו שהיה אצל יוסף עם הכתונת פסים, אם יש לאבא ילד שיש לו פחות חן והוא פחות מוכשר או שיש לו מידות קשות יותר, צריך יותר לכבד אותו ויותר לקרב אותו, רבינו אומר שיש בכל בית כל השבעים אומות, מוהרא"ש היה מסביר שיש ילד שהוא יושב רגוע עם צעצועיו ואין לו עסק עם אף אחד כמו מדינת שוויץ, ויש ילד שהוא כמו ארה"ב הוא צריך להתערב בכל דבר ולהגיד

שבעת הימים הבעל שם טוב זי"ע ששמע מרבתינו שבאו ללמדו תורה מהשמים, שיהודי צריך להיות עם הזמן, והכוונה להיות עם הפסוקים של הפרשה, ולקחת מזה לעצמינו לעבודת השם, הפסוקים מראים לבן אדם מה חובתו כעת, כתוב בפרשה ויהי מקץ שנתיים ימים, ואיתא במדרש, קץ שם לחושך, זמן נתן לעולם כמה שנים יהיה באפילה, יוסף הצדיק סבל יסורים נוראים אבל קץ שם לחושך, בסוף יגיע הזמן שהחושך יסתיים והאור יבוא, מיד ביום היוולדו כבר ידעו שיוסף שיסבול, כמבואר במדרש שכל האחים נולדו עם תאומה, לבד מיוסף שנולד בלי זיווג, ככה מרגיש בחור שכל החברים שלו התחתנו, ורק לו אין שידוך, ההורים שלו עסוקים בלעשות שידוך שכולם ידברו על זה, ובינתיים הבחור סובל, אף אחד לא יודע מה עובר על בחורים, ככה היה יוסף הצדיק, אבל קץ שם לחושך, בסוף הקב"ה שם קץ לחושך.

זמן הדלקת נר חנוכה – להיות עם הילדים בסבלנות

אני רוצה לפייס את אלו שעמדו לידי בדלת להיכנס להדלקת נר חנוכה, אסביר לכם, אני איש פשוט שצריך להדליק עם ילדי, השעה שמדליקים נרות חנוכה יוצאת השעה הקשה ביותר בבית, בבוקר הילדים וההורים עוד רעננים, אבל כשמגיע השעה שש בערב הילדים וההורים סחוטים ומיוגעים, וצריך להיות בבית ולעזור ולעשות שמח, כשמגיע שעה שש בערב, יש בכל בית מלחמה, כל כך קשה, יש לנו נס שהגענו להיכל הקודש, כי אם יש בית של הרבה ילדים, והמבוגרים כבר ב"ה התחתנו, לפחות הילדים הגדולים כבר נשואים ולא מגיעים לריב... אבל אם יש בבית גם בחורים בני עשרים, והם גם רבים עם שאר הילדים בבית, ירחם השם איזה מלחמת גוג ומגוג יש, לפחות הילדים התחתנו ורק הקטנים רבים זה עם זה... אני

בעלי חשבונות

בן אדם צריך להיזהר לכבד את האשה, ולא לצעוק בבית וח"ו לפגוע בה, ח"ו להזכיר לה דברים ישנים, רבינו אומר בספר המידות [ניאוף ב יח] הבעלי חשבונות הם על פי רוב בעלי תאות ניאוף, היה מישהו שרצה להגיד שזה הולך על רואי חשבון, זה פשט מזויף בדבר רבינו, נראה לי שהכונה שמישהו עושה חשבונות כל הזמן, יש לו חשבון עם אשתו, והוא מזכיר לה דברים ישנים, יש לו חשבון מהתקופה שעוד היה חתן ומשנה ראשונה, וכי אנחנו רוצים שיזכרו לנו חשבונות מפעם, הרי מבקשים אל תזכור לנו עוונות ראשונים, כולנו רוצים שהקב"ה ימחק את העבר, וכי אנחנו יודעים מה הן עוברות, וכי הבעל יכול לקום בלילה להאכיל את התינוק כל שלש שעות, צריך להעריך את העבודות הקשות שעושות כל היום, לא לבקש מהם כל הזמן דברים, אלא להודות ולהגיד תודה על כל מה שעושים בשבילנו, אשה עובדת כל כך קשה ובדרך הטבע היא צריכה להיות סחוטה וגמורה באפיסת כוחות, אבל אם יש לה בעל שמדבר יפה ומעריך אותה, היא מקבלת כוחות, הבעל צריך להיות זה שירצה תמיד להסיע אותה ברכב לאן שהיא צריכה, אני רואה שמבקשים ממנו שרוצים לקחת אותי לקריה, אני לא רוצה להשתמש עם אנשים ולכן אני מעדיף לקחת בחורים ולא אברכים, כי לפעמים זה נראה שאני למעלה מהזמן, כי אני לא לדעת אף פעם מתי אחזור, פתאום יש רק קביעת מזוזה ורק אברך אחד רוצה לדבר משהו ורק זה ורק זה, ולכן אני לוקח בחורים, אבל מזה אני רואה הרצון שיש לאברכים, כזה רצון צריך שיהיה לכל אחד כלפי הבית שלו.

לימוד לכבד בבית

לפני שנים היה אברך שעשה ברית אצל מוהרא"ש, והוריו היו מאוד נגד התקרבותו,

את דעתו, מה מותר ומה אסור, יש ילד שהוא כמו רוסייה, יש ילד שהוא כמו הערבים, חס ושלום להגיד שילד הוא ערבי, נשמת ישראל טהור, אבל מדברים על טבע המידות, יש ילד שהוא כמו הערבים שרק רוצה שלום כל הזמן ולרצוח את כולם, לא מבין למה לא עושים איתו שלום והוא רוצה לרצוח, יש ילד שהוא כמו רומניה, שאתה נותן לו שלום עליכם אתה צריך לספור את האצבעות שהוא לא לקח משהו, מוהרא"ש היה אומר שההורים צריכים להיות מהאו"ם, ומהסהר האדום, אסור להורים לקרב ילד אחד על חשבון השני.

כמובן שאם ילד אחד עשה סיום מסכתא צריך לתת לו את הכבוד שלו, כמו שילד נהיה בן י"ג, צריך לעשות לו בר מצוה ולא להגיד שהילד השני יפגע, צריך לתת לכל אחד יחס טוב, וכשהילד השני יסיים יעשו לו את העסק שלו.

קשיים בפרנסה – קץ שם לחושך

יוסף הצדיק עבר נסיונות קשים ומרים, היה רחוק מכל משפחתו, אחרי שאחיו זרקו אותו, ואחרי שהצליח ועמד בנסיון הגדול של אשת פוטיפר, לא היה אף אחד שיגיד לו כל הכבוד שעמד בנסיונו, אלא ההיפך הפילו את הכל עליו, והכניסו אותו לבור, והוא היה יכול לטעון למה הוא הגיע לזה, כשרואים במדרשים את ההפלגות של המלחמה הכבדה שניהל עם אשת פוטיפר והיצר, אבל הוא לא טען טענות, אלא נשאר חזק, ובסוף ויהי מקץ, קץ שם לחושך, בן אדם שלא עוזב את האמונה, יראה בסוף שהקב"ה מסייע לו, מגיע זמן קשה ויהודי רואה שאין לו פרנסה, הוא צריך לדעת שקץ שם לחושך, זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה, הזמן הזה יעבור, ובינתיים תראה להחזיק מעמד.

מכתב לאביו שהיה באומן, ולא יודע לאן ללכת, הביתה הוא לא יכול ללכת כי אשתו תמרר לו את חייו, ולעבודה הוא לא יכול ללכת כי פיטרו אותו כי היה באומן, הוא עבד בדואר, ואביו עונה לו, שילך מיד הביתה, ואם היא תגיד משהו, שישתוק ולא יענה, והקב"ה כבר ישלח לו פרנסה, וכך הוזה, הוא הגיע הביתה והיא צעקה והוא לא ענה, ולמעשה החזירו אותו לעבודה, והוא כותב לאביו ר' נתן, שביו"כ אשתו פייסה אותו, ור' נתן כתב לו שזה הנס שיש לחסידי ברסלב, שאחרי ר"ה מגיע יו"כ ומתפייסים.

להיזהר בממון חבירו

אנחנו רואים בפרשת השבוע שהשבטים חזרו וראו את הכסף באמתחותיהם, אם הדבר היה קורה איתנו היינו עושים שתיקה וזהו, אבל השבטים הקדושים לא עשו מזה שתיקה, פרשיה שלמה של כמה וכמה פסוקים שהשבטים הקדושים עסוקים עם זה, הדבר הראשון שיעקב אומר להם לעשות כשחוזרים, לזכור לקחת את הכסף המשנה, זה צדיק, שנזהר לא לגעת בכסף של אחרים, ולא מדברים כאן על הלוואה, כמובן שלוים ממישהו צריכים לשלם, וכשיהודי קונה דברים במכולת, הוא חייב לשלם, ומישהו שאומר שאין לו כסף, כי הוא החביא את הכסף בחבילה סגורה, זה לא נחשב שאין לו, תשבור את החבילה ותתחיל לשלם חובות, יעקב אבינו הזהיר אותנו שהדבר הראשון זה לשלם את החוב, ואחרי זה הקב"ה יעזור, וקל שד-י יתן לכם רחמים.

מורה דרך

ואם באמת אין ליהודי כסף, הוא צריך ללכת למורה דרך שלו ולשאול מה לעשות, יהודי שיש לו צרה בתוך ביתו הוא הולך לרבי שלו ומזכיר את עצמו, והצדיק יראה לו

ולכן אף אחד מבני משפחתו לא הגיע לברית, זה מאוד כאב למוהרא"ש, ואני הייתי בישיבה ולא ידעתי בכלל, אבל התקשרו אלי שאף אחד לא שם, ואף אין לו למי לתת קוטר, נסעתי מהר לבורו פארק, והגעתי מיד אחרי הברית, ומוהרא"ש אומר לי, תראה לשמח את האברך כי אני צריך ללכת עם אשתי לרופא, ואני חושב לעצמי, הרי הגיע לכאן אברך לעשות ברית, והוא כל כך שבור, ואף אחד לא הגיע בגלל שהוא הגיע למוהרא"ש, כמה זמן כבר לוקח סעודת ברית, וכי הרבנית לא יכולה להמתין קצת או לא יכולה ללכת לבד לרופא, זה היה לימוד בשבילי, איך מכבדים את האשה, כמו שצריך לכבד תלמיד חכם, וצריך לכבד בית הכנסת, כך צריך לכבד את האשה, כך הורה לנו רבינו, לכבד את האשה, זה חפץ של מצוה, להודות לה על כל דבר שהיא עושה, ואם לא עשתה כלום, תעשה לבד, ותודה להקב"ה, וכל העשירות שיש לבן אדם זה רק בגלל אשתו.

אני זוכר שלפני ההתקרבות באמת לא היה לי מה לעשות בבית, היה יותר מעניין לשבת בבית מדרש ולדבר עם חברים, אבל אחרי שזוכים ומקבלים את השכל של הצדיק, ואומרים הרבה משניות ומדברים הרבה אל הקב"ה, כבר לא משעמם בבית, ברגע שמכבדים אותה ויש לה חשיבות זה כבר מעניין לדבר, כי אם היא בעינים שלך כמו ילד בן שלש, אז זה באמת לא מעניין אותך, אבל אם תעריך אותה יהיה לך מה לדבר איתה, ולא מספרים לאשה את כל הפחדים והחרדות, מספרים דברים יפים.

לא לענות כשצועקת

אם היא צועקת תפייס אותה, ואל תצעק ח"ו, בשבוע הבא יחול הילולת ר' נתן הקדוש זי"ע, הוא סבל יסורים נוראים בכל ימי חייו, ואחרי זה בנו ר' יצחק סבל מאוד, והוא כתב

יודע יותר ממני ואני אקבל ממנו את מה שיאמר לי, מוהרא"ש לימד אותנו דרך לנהל חובות, וצריך לקבל את דבריו, הדבר הראשון זה לשלם שכירות, אוכל אפשר להשיג, אם על ידי העירייה אם על ידי לאכול בשמחות או לקחת שיריים מהבית כנסת, זה לא בושות, בושות זה מי שמסתובב עם כרטיסי אשראי ואין לו מאיפה לשלם ומגלגל שוב ושוב.

התבודדות מביא פרנסה

אם מדברים בפרנסה, כתוב השבוע, ויבוא החדרה ויבך שמה וירחץ פניו ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם, וביאר מוהרא"ש שזה הדרך לקבל פרנסה, נכנסים לחדר ובוכים לרבש"ע שישלח פרנסה, ויאמר שימו לחם, הקב"ה אומר שיביא לו לחם וישלח לו פרנסה בריוח, זה הדרך לקבל הכל, על ידי התבודדות, היה לי עכשיו במוסד תקופה כזו קשה שלא היה לי שנים רבות, לא שילמתי כמה שבועות משכורות, אחרי תקופה שהכל דפק, כבר אפילו לא התפללתי על זה, כי הכל נסע על מי מנוחות, וכעת התחלנו כולם להתפלל חזק, כל הילדים התפללו, וב"ה שילמו עכשיו משכורות, זה היה נס מהשמים, בכלל לא בדרך הטבע, ויש כעת עוד נס, וזה כבר נס שבנסים, מישהו הכניס לבנק צ'ק בצורה חסויה, אי אפשר לדעת מי שלח את הכסף למוסדות, חמשים וארבע אלף דולר, אין דרך לדעת מי נתן את זה, אין למי להודות, הבן אדם נתן את זה בצורה שלא ידעו מי זה, אני יודע למי להודות, רק להקב"ה, ש'כח אייבערשטער על החסדים הגדולים, זה הדרך לקבל פרנסה, בוכים בחדר להקב"ה, ויוצאים והקב"ה אומר שימו לחם.

שמחה על הפנים

אבל הדרך הוא שיוצאים ושוטפים את הפנים שלא יראו, כי בפני אנשים צריך

איך לנהל את חייו, רבי לא עושה רק לחיים, רבי עוזר לתלמידים שלו, כשבן אדם בסכנה הוא רץ לרבי שלו להזכיר את עצמו, יהודי שיש לו חובות הוא בסכנה, רבינו אומר שתפילה שלימה משתבשת בגלל מטבע אחד שחסר לו, כשיהודי חייב כסף הוא לא יכול להתפלל ולא יכול ללמוד, כשהשכטים חזרו ליעקב, הם מיד ניגשו לצדיק וסיפרו לו את כל הסיפור של הכסף, דאגות של כסף לוקח את כל המוח, יהודי לא יכול להיות בעל חוב, וברוך השם משתדלים כאן לעשות את הטוב ביותר שאנשים יוכלו לחיות בלי חובות.

הכוונה להקל עליכם

אין כאן חסידות, ואני לא יהיה ברוגז אם מישהו יעשה חתונה גדולה באולם, אבל עושים הכל שהאברכים יוכלו לחיות בלי חובות, ויוכלו לעבוד את השם, ב"ה אין הוצאות כבר מצוה ולא בקידוש ולא בוואך נאכט ושאר שמחות, ר' נתן אומר שהקב"ה נותן כסף לכל אחד כפי מה שצריך, ורק אם הוא צריך לדברים מיותרים אין לו, איפה כתוב בהלכות חנוכה שחייבים לחלק מתנות לכל הילדים והנכדים, אפשר לתת דולר אחד, אבי שליט"א שאל את ילדי הקטנים אם רוצים שטר אחד של 5 דולר, או שני שטרות של דולר אחד, הם בחרו בשני שטרות של דולר, לילדים אין השגות ומרוצים כמה שנותנים להם.

לבדוק על שידוך – אם יש לו הכנעה

כששואלים על שידוך, יש לבדוק דבר אחד, האם יש לבחור הכנעה, האם יש לו מורה דרך, האם יש לו מישהו שהוא מוכן לקבל ממנו עצה והדרכה, אין מה לבדוק אם הוא מסיים את כל התורה כל חודש, כי אלו דברים שיכולים להשתנות, אבל בן אדם צריך לדעת כמה שאני חכם, תמיד יש מישהו שטיפה

להגיד אשר יצר את האדם בחכמה, וברא בו, ואומר באריכות את כל הברכה בלי שם השם, ובינתיים הוא נעלם, בלי להיכנס לויכוח האם זה באמת מה שרבינו התכוין או לא, האם זה נחשב ללימוד או לא, האם רק מוהרא"ש המציא את זה, האם אחזו מזה, האם יוצאים בזה חובת לימוד תורה, ובמקום להיכנס לכל הסוגיא הזאת, שיעשה בן אדם לעצמו חשבון, עברו שלש חדשים מראש השנה, וכי בלי דרך הלימוד היה אפשר לנצל כל יום וכל רגע כראוי.

משניות טוב לשלום בית

אם תלמד משניות כלילה לא תטריד אותה, יהיה לך טוב בבית, במקום לשגע אותה עם מי היא מדברת, ולמה היא מדברת כל היום עם אמא שלה, מה איכפת לך שאמא שלה אומרת לה לאכול רק את הקמח הבריא הזה ואת הסוכר הבריא הזה, תלמד משניות יהיה לך טוב, לא יפריע לך עם מי היא מדברת ומה היא אומרת לאחותה, מה איכפת לך שאמא שלה חושבת שהחיסונים מסוכנים, תלמד עוד פרק ולא יפריע לך, ב"ה אחרי החיסונים כבר נולדו לי שני ילדים ברוך השם, אבל אם אמא שלה חושבת אחרת תכבד אותה, ותן לה מילים טובות.

אתם צריכים לדעת שזה לוקח זמן עד שאשה מסוגלת לקבל מילים טובות על עצמה, קל לה לקבל מילים טובות על האוכל ועל הבית, כשאומרים כמה האוכל טעים וכמה הבית מסודר, אבל כשאומרים לה על עצמה קשה לה לקבל, אחרי שנים שרק הורידו אותה ואמרו לה כמה היא לא שווה לכלום, זה לוקח זמן עד שהיא מבינה שהבעל באמת מעריך אותה, ובינתיים תנשום עמוק.

להסתובב שמחים, ואז הקב"ה שולח לחם, אני זוכר שככה היה אצל מוהרא"ש, אי אפשר היה לדעת שאין לו לחם לאכול, הוא תמיד הסתובב עם חיוך, יום אחד נודע לי מזה, ומאז זכיתי ששילמתי לו כל שבוע את ההוצאות של המכולת, וגם אחרי פטירתו כמה חדשים שהמשכתי לשלם לרבנית, אבל לא חלמתי בכלל שזה המצב.

משניות סגולה לפרנסה

יש עוד דבר יפה לפרנסה שמוהרא"ש סיפר, שהיה יהודי עם הארץ שלא ידע כלום, ולא הבין מילה בתורה, אבל היה לו דבר אחד, בקריאת התורה הוא הקשיב לכל מילה ולא דיבר בקריאת התורה, ואף שלא הבין כלום, ופעם אחד הוא שמע שהבעל קורא אומר את הפסוקים בפרשת מקץ 'וכסף משנה' והוא חושב לעצמו שהוא קלט את כל הסוד של הכסף, הכסף נמצא במשנה, במשניות, ואחרי ששמע שוב מהבעל קורא 'ומשנה כסף', הוא החליט שהוא מתחיל ללמוד משניות, והוא נהיה עשיר, וככה אמר הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע ליהודי שלא היה לו פרנסה שילמד כל יום פרק משניות, כי משנה בגימטריא 'פרנסה', פרק אחד ליום לוקח שני דקות, וזה מביא פרנסה, וגם אם לא מבינים רבינו אומר שמספיק להגיד, ואם מישאו אומר לך שחבל על הזמן שלך, תחייך ואל תענה, ואם הוא ממש מבקש שתענה, תגיד לו שהברסלבר רבי אמר שזה נחשב ללימוד, ואל תיכנס לויכוח אם הוא שואל איפה זה כתוב.

לא להתווכח עם ריצים

יש אנשים ששואלים באמת שרוצים לדעת, אבל יש הרבה ששואלים סתם למען ליצנות, ועדיף לא לענות כי בסוף סתם יבואו למחלוקת וריב, שמעתי פעם מר' דניאל שכשמגיע אדם ושואל סתם בגלל ליצנות, הוא מתחיל

חייב אחרי כל התוכניות להתפלל על זה, בלי תפילה לא יהיה כלום, כל התוכניות חייבות תפילה.

הודאה מביאה שפע

ד' יעזור שנוכל לנצל את היום הקדוש זאת חנוכה, להודות ולהלל להקב"ה, על כל הטוב שהוא נותן לנו, אם יהודי מצפה לזרע של קיימא, הוא צריך לדעת שכמובן שהוא חייב לבקש על זה, אבל הוא חייב להודות להקב"ה על מה שיש לו, ואם רוצה עוד ילדים, שיודה להקב"ה על הילדים שיש לו כבר, וכשהקב"ה רואה שיהודי מודה לו, הוא מביא לו עוד, כשמישהו מבקש מחבירו כל הזמן עוד ועוד ואף פעם לא מודה לו, וכי הוא ימשיך לתת לו, ככה אנחנו צריכים להתנהל מול הקב"ה להודות ולהגיד תודה על כל המתנות הנפלאות שהקב"ה נותן לנו, בואו שעריו בתודה, אפשר לפתוח את כל השערים על ידי תודה, על ידי הודאה אפשר לקבל את כל השפע.

הכל זה הקב"ה

יהודי צריך לדעת שכל העולם הוא סביבון, פעם זה ג' פעם זה ש', והכל זה הקב"ה, הוא מסובב את הכל, ואנחנו נמצאים בידיו של הקב"ה, אנחנו צריכים להרגיע את ילדינו כל הזמן, להגיד להם שהכל זה הקב"ה, אם שומעים שיש מלחמה, יש להרגיע אותם שהקב"ה מנהל הכל, הם לא צריכים לשמוע כל הזמן מה קרה שם, זה יכול להפחיד אותם סתם, אלא להודות להקב"ה על כל הנסים ולדעת שהוא עושה הכל לטובה.

צום עשרה בטבת ביום שישי

בעז"ה בשבוע הבא יום השישי זה צום עשרה בטבת, והגבאים צריכים לדעת שמתחילים להתפלל מוקדם, כדי שיוכלו

לשמור על נפשות הילדים

וזה באמת הזמן להזכיר להורים, לא להוריד את הילדים, ב"ה שאצלינו אין שיעורי בית לבנות, ולא זה הדבר החשוב, העיקר זה לעזור בבית, ולתת לילדים כוחות הנפש להתמודד, גם אצלינו יש שיעורי בית כדי שלא יסתובבו בלי לעשות כלום, וכל אחת צריכה להגיד מה היא עזרה בבית, וזה השיעורי בית, וככה לא משפילים אותם אם לא הבינו את כל הלימודים הגבוהים המיותרים, אחרי שאשה מתחתנת אין לה כלום מכל הלימודים האלו, אבל אם עזרה לאמא שלה, היא תוכל לנהל בית למופת ויהיה לה בית יפה, אם אין לילד בטחון עצמי, לא יעזור לו שהוא יודע את כל מדינות העולם ויודע איך גדלים כל החיות והעופות, אבל אם הוא שומע אמונה שוב ושוב, והמחנכים אומרים לו כמה הוא טוב ומצליח, ובודקים כל הזמן מה כל ילד יכול להוסיף לכיתה שלו, וכך יהיה לילד בעז"ה חיים טובים.

בלי תפילה אין כלום

יעקב אבינו אומר לבניו, אם כן איפה זאת עשו, קחו מזמרת הארץ בכליכם מעט צרי דבר ונכאת ולוט בטנים שקדים וכסף משנה, ואת אחיכם קחו וקומו שובו אל האיש וקל ש-די יתן לכם רחמים לפני האיש, וברש"י, מעתה אינכם חסרים כלום אלא תפילה, הריני מתפלל עליכם, יעקב אבינו אומר לבניו עשינו תוכנית שלימה, נפגוש את יוסף בצורה כזאת וכזאת, אבל אחרי הכל חייבים תפילה, ובלי תפילה לא יהיה כלום, ר' נתן ראה פעם את תלמידו ר' נחמן מטולטשין דופק מסמר ומקבל מכה, ושאל אותו ר' נתן, וכי התפללת על זה, בלי תפילה אין כלום, בן אדם מתכנן לעצמו לנסוע שם ושם, הוא חייב להתפלל תפילת הדרך שהכל יצא כפי התוכנית ושיגיע בשלום, בן אדם מתכנן לעשות מסיבה בחנוכה, הוא

להתפלל מספיק מוקדם, שהאדם יגיע הביתה ויגיד שלום עליכם, ויוכל להגיע לקידוש לפני השעה שש, וכמובן שצריך להתנהל בבית בניחותא ביום זה, לא להיכנס ללחץ, ולעזור בבית, לא להתלונן שלא עושים כלום בבית, אף אחד לא חייב לעשות לכם כלום, תעשו אתם, ותזכרו שרק תפילות עוזרות, באמצע העשיה תתפללו שיהיה שלום ואחווה בבית, ותגידו קצת משניות בין לבין, ד' יעזור שיהיה שבת שמחה לכולם.

לעשות קידוש מוקדם, מוהרא"ש היה אומר שאין צורך להמתין בין שש לשבע בקידוש, דהרי אומרים בתפלת כגוונא, וכל דינין מתעברין מינה ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין בר מינה, אין דינים ואין כלום בשבת קודש, יש אנשים שלפני שעושים קידוש בין 6 ל7 אומרים תפלת אב הרחמים, ויציל נפשותינו מהשעות הרעות, אצל מורי חמי ראיתי מנהג יפה, שהוא ממתין בין 6 ל7, אבל אם יש אורח אין מנהגים ואין כלום, רבינו תם השבוע זה לפני 6, ואפשר לתכנן שיסיימו

***

דברים שנאמרו אחרי לימוד הדף גמרא

ברוך השם מיר האבן זוכה געווען צו לערנען א דף גמרא

ותגיעו בעז"ה לרמב"ם ונ"ך וטור ומדרשים ושאר השיעורים.

מי שלא עובר על הפרשה בתחילת שבוע, וחושב שיהיה לו זמן בסופ"ש, פתאום מגיעים ימי הששי הקצרים, ואין לו זמן, והוא מוצא את עצמו אחרי שבת בלי לעבור על הפרשה, וכבר אמרנו בשם מוהרא"ש שאם עובר שבוע ולא עברו על הפרשה, רואים מיד את ההפסד על המקום, אם זה הפסד כספי או שאר דברים, לא שווה לקחת סיכון.

בחורים שמתבגרים מגיעים ושואלים אם יכולים לצאת לעבודה, האמת שאף אחד לא צריך לבוא לישיבה, אבל אני יכול להגיד לכם מה האברכים אומרים על כך, הם מתגעגעים ואומרים הלוואי שהיינו יכולים לחזור לישיבה ללמוד, כי אחרי החתונה חייבים לצאת להביא פרנסה ואין כל כך זמן, בואו נתפוס את הזמן שיש עכשיו וננצל כל רגע ללימוד.

אחרי החתונה צריך לצאת לעבוד, ואשרי הזוכה לעבוד בהפצה, מוהרא"ש הראה פעם למפיץ ר' נתן איך אנשים סוחבים שקי חול לבנין, ואמר לו, תראה יש כאלו שסוחבים שקי חול ויש כאלו שסוחבים שקי ספרים להפצה.

נשארו כמה דקות ספורות עד תפלת מנחה, בערך ששים דקות, תנצלו את זה לתורה.

בבא קמא דף לו.

• אנחנו עומדים עכשיו בימי החנוכה הקדושים, ואצל כל אחד מתעורר השאיפה שהוא רוצה לחזור אל הקב"ה, איך מתקרבים שוב אל הקב"ה, על ידי לימוד דף גמרא, יהודי הגיע לרבינו ואמר שהוא כל כך חוטא ונופל, אמר לו רבינו שיעשה לעצמו שיעור קבוע בגמרא ויוכל להתקרב.

• בשיחה י"ט אומר רבינו שאפילו הרחוקים מהקדושה יכולים להתקרב אם ילמדו כל יום כך וכך, אני רוצה לחדש לכם, שאף אחד מהיושבים כאן אינו בגדר 'הרחוקים מהקדושה', יש לנו עוד הרבה מה לתקן ואיך להתעלות, אבל כולנו נמצאים כאן בין כותלי בית הכנסת, ורבינו מדבר על אנשים שרחוקים מהכל, ואעפ"כ אם ילמדו כך וכך יוכלו לחזור, וכך כך' הכוונה לח"י פרקים משניות ודף גמרא.

• אני זוכר כשאחד האברכים נכנס לישיבה בתור בחור, הוא שאל אותי מה יהיה עם כל חמשה עשר השיעורים שמוהרא"ש הציב, ולמה לא אומרים לו ללמוד את הכל, אמרתי לו: אתה תציית לכל מה שאומרים לך כאן בישיבה, תלמד המון המון משניות והמון המון גמרא, ובסוף כבר תגיע להכל, כמובן שהדבר הראשון זה חומש, כל יום לעבור קצת על הפרשה, ויום תהלים, אבל בלימוד ללמוד הרבה גמרא ומשניות עד שמזככים את הנשמה, ועם הזמן תסיפו לעצמכם ליקוטי מוהר"ן ותיקוני זוהר ושאר דברים טובים,

בבא קמא דף לז.

שלי למטה למחסן לסדר את החוטים, וזה היה מאוד מפחיד, חשוך, מדרגות שבורות, והייתי חייב ללכת עם פנס, עד שחזר החשמל, ואפילו ששם למטה רע ומפחיד והקירות רטובים עם בוץ, אבל אני יודע שכעת נהיה אור למעלה, אפילו שאני עוד למטה בתוך המקום החשוך אני כבר שמח שלמעלה יש אור, אותו דבר זה נר חנוכה, אנחנו נמצאים כאן למטה עם פנס קטן, מדליקים אור קטן, וכל כך חשוך לנו, לא מרגישים שעשינו משהו, אנחנו צריכים לדעת שהדלקנו למעלה בשמים אור גדול, הנשמה מתחילה להאיר באור גדול.

מי שרוצה שידוך יכול לקבל שידוך רק על ידי שמירת עינים והדיבור, ולא ח"ו להיפך, מי ששומר על עיניו ודיבורו יהיה לו את השידוך הטוב ביותר, זה אכן מאוד קשה, כמו שהתורה הקדושה מספרת השבוע על יוסף הצדיק, ובחור עומד עם נסיונות כמו יוסף ורוצה לעזוב את הכל וכבר אין לו סבלנות לכלום, ומחכה כל כך הרבה שנים לשידוך, אבל הוא לא מתייאש ולא עוזב את המשניות והגמרא, בסוף יראה דברים כל כך טובים.

יושב כאן בחור שסיים ש"ס בפעם הרביעית, אני לא ירפה ממך ואני יספר מזה כל יום, זה שמחה כל כך גדולה בשבילי, בחור שלומד תורה, על אף שכואב לו שהוא בחור ולא התחתן וכואב לו הנסיונות, אבל החיים אינם מרים בשבילו, יש לו את התורה להתחזק בו.

אסור שיהיה מר לבחור, כמה שכואב עליו נפשו על מצבו וקשה לו, הוא צריך להודות לד' על הבריאות שלו, ושיכול ללכת על רגליו, אחד המלמדים הצטרך עכשיו ללכת מהר הביתה, כי אשתו נפלה ואינה יכולה ללכת על רגליה, וב"ה אנחנו יכולים ללכת, ולא צריכים עזרה בהלבשה ושאר הצטרפויות, ב"ה שאנחנו יכולים לנשום, תבקר קצת בבתי חולים ותראו כמה אנשים מתמודדים עם הנשימה.

אתם קמים בבוקר תגיד תודה לבעל הבית שהחליט שהיום תוכלו ללכת, המלמד שרץ

- היוונים רצו להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, אבל הצדיקים מסרו נפשם עבורינו, ואנחנו זוכים לשבת עכשיו וללמוד תורה, אני יגיד לכם שוב מה שאני אומר כבר שבע עשרה שנה מאז שנפתחה הישיבה, אם תלמדו גמרא כל יום, תרגישו טוב עם עצמכם, זה ירגיע אתכם, וזה יתן לכם סיפוק, במקום להיות עצבני וכועס תלמדו גמרא, ולא תצעקו בבית על אחרים.
- כשהבעל צועק בבית, זה מאוד מפחיד את האשה ואת הילדים, את הבעל זה לא מפחיד, והוא לא מבין שכולם מסביבו פוחדים, ובכח הגמרא להרגיע אותו, ולא רק לימוד הגמרא עם הבנה, אלא אדרבה אמירת התיבות הקדושות של הגמרא הם אלו שמרגיעים את הנפש והנשמה, בתיבות אלו טמון קדושה יתירה, אף ללא הבנה.
- אברך שלא לומד תורה מגיע הביתה ופשוט יכול להתפוצץ, מתחיל לכעוס למה הבית לא מסודר, למה אין שתיה קרה במקרר או שאר שטויות, ומתחיל לצעוק על אחרים, אם אתה רוצה בית מסודר או שתיה קרה אתה מוזמן לעשות את זה בעצמך, אם אתה רוצה סלטים דווקא מחברה מסויימת והיא הביאה מחברה אחרת, אל תצעק עליה, תקנה לעצמך מה שאתה רוצה.
- לפעמים אברך אומר, כן, אני צועק בבית, אני רואה שלראש הישיבה התגלה הסוד שאני צועק, אני מבקש שראש הישיבה יעזור לי מה לעשות, התשובה היא: קח את הגמרא ואת המשניות ותתחיל לגרוס, ותצעק להקב"ה: רבש"ע תעזור לי שלא אצעק בבית.
- רבינו אומר שבזכות שמכבדים את האשה מתעשרים, וזה שצועק בבית שלא יתמה למה אין לו לחם לאכול, כשמגיעים ימי החנוכה, נר איש וביתו, זה זמן לבקש מהקב"ה שיהא איש וביתו, שלא נצעק בבית.
- כשהייתי ילד ונפל החשמל, שלח אותי אבא

- למדנו היום בגמרא גם על ענין שמירת הדיבור, יהודי הגיע פעם לצדיק ואמר שיש לו נסיון גדול לדבר לשון הרע, שאל אותו הצדיק וכי אתה מדבר לשון הרע על אבא שלך, ענה היהודי שלא מדבר על אבא שלו כי הוא אוהב את אביו, אמר לו הצדיק, אם ככה הרי יש לך עצה טובה מה לעשות, פשוט תתחיל לאהוב את כל אחד מישראל, וככה לא תדבר עליהם לשון הרע.
- ד' יעזור לנו לנצל את ימי החנוכה בלימוד גמרא, למדנו שהקב"ה משלם שכר כל בריה, הקב"ה רואה כל מה שאנחנו עושים, כל תיבה בגמרא שלומדים נספר למעלה, ואשרינו שזכינו שיש לנו את דרך הלימוד, ואפשר ללמוד בכל מצב, גם כשאין כולל ואין חברותא וגם ימי חג.
- הביתה היה לו היום בבוקר תוכניות אחרות לגמרי, חשב איפה הולך היום לחגוג ערב לביבות, וכעת הוא רק עסוק עם הרופאים, תגידו תודה להקב"ה שהוא החליט שתוכלו לאכול היום, אני עוד לא הספקתי לאכול היום ב"ה, רק עכשיו אני קולט שכבר 3 אחה"צ ולא הספקתי לאכול, ב"ה היה כמה הצעות של שידוכים שהצעתי ועוד כמה שלום בית שעשיתי, אני חושב שכעת נקום לרקוד, נודה להקב"ה על כל הטוב שהוא נותן לנו.
- אתמול אומר לי אברך שאחד מבני משפחתו עשה בדיקות דם, ואמרו שרואים משהו בבדיקות, ומיד עשו בדיקות מקיפות ושלחו למעבדה, ועד שיגיע תשובה הם שכחו מכל צרותיהם, האברך שכח שיש לו בעיות בפרנסה, עכשיו רק רוצים לשמוע שיש בריאות, כמה אנחנו צריכים להודות להקב"ה על מה שיש לנו, אסור להגיד שמר לנו, אפילו שקשה, תנסו לקום עכשיו אחרי השיעור, ואם תראו שאתם יכולים לקום, תגידו תודה להקב"ה על כך, כי זה שקמתם קודם לכן, זה עוד לא מחייב שתקומו אחרי זה.

בבא קמא דף מ.

החשמונאים ניצחו את היוונים בזה שהכניסו את ענין לימוד התורה בעם ישראל, כי היוונים רצו רק להשכיחם תורתך, והצדיקים שבכל דור ודור עושים את מה שעשו החשמונאים באותן הימים, מחדירים את החשיבות בעסק לימוד התורה, אומרים לכל אחד ללמוד תורה, אם אתה מבין מה שאתה לומד מצויין, ואם אתה לא מבין זה גם טוב, כי אין משהו שמזכך ומטהר את האדם כמו דף גמרא, ולכן יש על זה יצר הרע גדול, היצר אומר תלמד עוד מעט תלמד מחר תלמד שבוע הבא.

בבא קמא דף לח.

- למדנו היום על ניחום אבלים, שתי שיטות בניחום אבלים, בבבל אמרו: מה אפשר לעשות, ובארץ ישראל אמרו דברים כדרבונות, ברמ"א כתוב שאפשר לנחם כך וכך, למדנו גם על הגדולה של מצווה ועושה, כמה זה טוב לעשות רצון השם.

מלוה מלכה מוצאי שבת קודש וישב חנוכה בקרית ברסלב

חשמלי ומעיר אותו, ככה זה המכתבים של אשר בנחל, שמעיר את האדם ומחזק אותו בעבודת השם.

אמרו פעם לר' נתן שהספר של"ה הקדוש הוא כל בו, לא היה קודם לכן ספר שמכיל חסידות דרוש וחסידות ועוד, כל אחד צריך לעבור על זה כי רבינו אמר שצריך לעבור על כל הספרים, ענה ר' נתן שהספר שלו ליקוטי הלכות זה גן עדן, והוסיף מוהרא"ש ואמר שהספר אשר בנחל זה הקב"ה בעצמו, כי שם מוצאים את הקב"ה, מי שעושה לעצמו שיעורים בספר מתחיל להתגעגע אל הקב"ה וחוזר אל הקב"ה.

מוהרא"ש כותב כל הזמן בספריו לאנשים שמתלוננים על בעיותיהם, שכל הבעיה שלהם נובע מזה שאין להם שמחה, ומזה שלא מודים ומהללים להקב"ה, ומזה שעסוקים כל היום בלהתלונן, ולא מסתכלים על הטובות הגדולות שהקב"ה עושה, כי לא משנה באיזה מצב הבן אדם נמצא, הרי היה יכול להיות יותר גרוע, כל בן אדם מוקף בחסדים כל היום, וזה לבד שזכינו ונולדנו כיהודים, על זה לבד צריך להודות להקב"ה.

מוהרא"ש כותב באחד המכתבים על הצדיק ר' משה לייב מסאסוב, שכידוע עסק הרבה בפדיון שבויים ובמו עיניו ראה את הרציחה שיש אצל הגויים, ועל כמה פרוטות שהיהודי חייב להם הם משליכים אותו לבור עם כל ילדיו, ולכן אמר הצדיק שבכל בוקר כשהוא

א גוטע וואך און א פרייליכע לעכטיגע חנוכה, חנוכה בהיכל הקודש זה זמן מאוד מיוחד, זה זמן מיוחד לכל אחד בישראל, אבל במיוחד לנו תלמידי היכל הקודש, כי מי שיודע היסטוריה יודע שכל 'היכל הקודש' נולד בחנוכה, אחרי שמוהרא"ש מצא בתור בחור ספר קטן והתקרב לרבינו, והתחיל ללכת עם העצות של רבינו, התבודדות ודרך הלימוד, וגדל לצדיק גדול, אבל היה נסתר, היה כד שמן טהור נסתר שלא ידעו ממנו, מוהרא"ש סיפר פעם בשיעור שכמה שנים התפלל כל יום בבית כנסת וקיבל עליה רק בשמחת תורה, אף אחד לא ידע מהאברך הזה, הוא לא חיפש שידעו ממנו, ברגע שסיימו להתפלל הוא כבר היה מחוץ לבית כנסת, היה לו פינה שהוא ישב בהתבודדות ובלימוד ספריו.

מוהרא"ש אמר שהוא עצמו לא יודע איך נודע לבחורים מהכתובת שלו, בחורים דפקו לו על דלתו בערב חנוכה תשכ"ד, וסיפרו לו מה עובר עליהם, ומוהרא"ש אמר שלא חלם שיש בכלל כאלו נסיונות, ולא ידע שיש כאלו בעיות, הם היו בחורים משייבה חשובה, ובערב חנוכה התחיל מוהרא"ש לכתוב את המכתבים, המכתבים האלו של אשר בנחל זה נס פח השמן שנמצא בערב חנוכה תשכ"ד.

המכתבים האלו של אשר בנחל זה כמו מכונת דפיברילטור, שיש לחברה הצלה בכל בית כנסת, כשיש מישהו שאי אפשר להחזיר אותו לחיים, משתמשים במכשיר זה, שנותן שוק

כמה רגליים יש לתולעים, וכי מה איכפת ליהודי שהכסף שלו הולך לאברכים שיוכלו לשלם במכולת.

רבינו אמר שאסור לנו לדאוג לפרנסת הילדים, מהיכן יתפרנסו, כי כשהם גדלים גדל עמהם הפרנסה.

אנחנו חייבים כל כך הרבה להודות להקב"ה, כשפתחנו את התלמוד תורה זה היה נראה נורא, אחרי שזרקו את ילדיי מהמוסד, ושלחתי למוסד אחר, והם אמרו שהם לא היו זורקים אבל לא מחוייבים לקבלם, ומוהרא"ש עודד את פתיחת התלמוד תורה, והיינו כזה חוזק וליצנות, ולא רק מבחוץ אלא מתוך היכל הקודש, אנשים אמרו שלא צריכים לעשות דברים חדשים, מספיק לבוא לשיעור בליל שישי וזהו, אבל ברוך השם מוהרא"ש כל כך שמח בפתיחת התלמוד תורה, ואמר בדיוק מה לכתוב על האוטובוס, תלמוד תורה היכל הקודש דחסידי ברסלב, ואמר איך להדגיש את האותיות היכל הקודש.

אני לא ידעתי איך כותבים, מוהרא"ש לימד אותי, אנשים רואים שאני כותב היום המון מכתבים ושואלים איך אני יודע לכתוב כל כך טוב, אני זוכר כששמתי את המודעה בבית כנסת שהולכים לפתוח תלמוד תורה, אמר לי מוהרא"ש להוריד את המודעה, כי לא כותבים ככה בצורה כזאת, כי למטה כתבתי שרבינו אמר להודיע לילדים מה שהיה כאן, וכתבתי את זה בצורה לא מדוקדקת באידיש, והורדתי וכתבתי מחדש.

מוהרא"ש סיפר שנכנס פעם להתפלל בבית כנסת ברסלב ברחוב לי בווייליאמסבורג, והגבאי תינה את לבו שהענין של רבינו כ"כ מבוייש כאן, ואין מנין בבית כנסת, מוהרא"ש אמר לו אל תדאג, עוד כמה שנים יעברו כאן בווייליאמסבורג אוטובוסים שכתוב עליהם תלמוד תורה דחסידי ברסלב, והוא היה בכזו קטנות הדעת ואמר למוהרא"ש, אתה חולם בהקיץ, ואחרי שנים כשראה מוהרא"ש את האוטובוס, והעבירו ליד ביתו, הוא יצא

עושה את הברכה 'שלא עשני גוי', בזה הוא כבר שילם את יומו, הוא הרגיש שהרויח כבר הכל על היום הזה, ברוך השם שאני לא גוי.

- מעט הזמן שבן אדם חי בעולם הזה, עם כל הקשיים, בסוף זה מסתיים, אבל מה שתפס נשאר לנצח נצחים, הגמרא מספרת בברכות שהיה חתונה וביקשו מרב המנונא זוטא שישיר משהו יפה לכבוד החתן כלה, והתחיל לשיר וי לן דמיתנן, שהולכים למות, שאלו אותו איך לענות בשיר, ענה שיענו הי תורה והי מצוות שיגינו, שואל ר' נתן וכי זה שיר ששרים בחתונה, הרי בחתונה צריכים להיות בשמחה, וביאר ר' נתן שאדרבה זה מה שמביא שמחה לחתן, כי חתן שיש לו קצת שכל מתחיל לחשוב איך אני יכול להקים בית, איך אוכל לגדל ילדים, איך אצליח להביא פרנסה ומתמלא בחרדות ופחדים, ולכן אומרים לו שזה זמני, עוד מעט עוברים מהעולם, מקימים דור, ובעז"ה עם הרבה תפילות הם יקימו עוד דור, וחוזרים להקב"ה.
- כל הצרות והיסורים זה זמני, אבל הנשמה חוזרת להקב"ה עם אוצרות, אשרי מי שזכה ושמר שבת, אשרי מי שזכה והדליק נר חנוכה, אשרי מי שנישק את המזוזה, ואשרי מי שהגיע כל יום לבית כנסת לשחרית מנחה ומעריב, זה דברים נצחיים ואי אפשר בכלל להסביר את זה.
- אנשים נמצאים כאן בעולם, ורואים מה שיש כאן, בית ורכב ופרנסה, ולא רוצים לחשוב מעולם הבא, אומרים משיח מגיע ואף אחד לא ימות, הרי אף אחרי שמיח מגיע כולנו צריכים לחזור אל הקב"ה, וזה מה שמחזק אותנו, אל תפחדו מה יהיה, כי עוד מעט כולנו חוזרים להקב"ה.
- אנשים שואלים על חשבון מי אתה מביא ילדים, וכי אתה רוצה לחיות מהמסים שלי, אפשר להרגיע אותם, שאת המיסים שלהם ישלחו לסיוע הומניטרי בעזה, ויבנו במיסים שלהם את המנהרות בעזה, ירחם השם, או ישלחו את זה למחקרים חשובים שבו יבדקו

מהקב"ה קרבנו אבינו לעבודתך, תקרב אותי לעבודת השם, אני גם רוצה להיות ירא שמים, ואחרי זה מבקשים על פרנסה, שיוכלו לשלם את הוצאות השבוע והחודש, בן אדם שעושה את זה הוא בן אדם אחר.

הקב"ה ברא את העולם ואמר לאדם הראשון אל תאכל מעץ הדעת, והגיע הנחש והפיל את אדם וחווה בחטא, והקב"ה קילל את הנחש שעפר יאכל כל ימי חייו, ושואלים איזה קללה יש כאן, הרי אם אנחנו היינו אוכלים עפר, היה לנו כל כך הרבה קל, לא צריך להביא פרנסה לא צריך לטובות של חבילות סיוע לשבת, מביאים קצת עפר ואוכלים, מה הקללה של הנחש הרי אנחנו כבר לא יכולים לקנות במכולת מרוב חובות, אפילו שאר החיות אין להם אוכל כמו הנחש, הם מסתובבים בפחים ומחפשים שיריים של אוכל, וביארו שהכוונה היא שהנחש לא צריך לבקש מהקב"ה כלום, כי יש לו עפר בכל מקום, וזה הקללה הגדולה ביותר.

כשאברך אומר אני רוצה לדעת שאני מסודר, שבחשבון בנק שלי יש כסף לכל חיי, הרי הוא רוצה להיות כמו הנחש, אין משהו יותר טוב מלרוץ להקב"ה, לא הגעתי להשפיע לכם עניות בדרשה, אני רוצה שלכולכם יהיה שפע גדול, אבל אם כבר יש עניות תתבוננו בטוב שיש בזה, אין משהו יותר טוב מלחזור להקב"ה שוב ושוב ולהתחנן ולבקש על נפשינו, כשאנחנו רואים שאנחנו לא מסתדרים לבד וחיובים את הקב"ה לחיינו, זה הדבר הטוב ביותר.

כמה אנחנו צריכים להודות שזכינו להתקרב לרבינו, נכון שיש על זה הרבה ליצנות, והרבה חלישות הדעת, אבל ככה זה הענין של רבינו וככה זה חייב להיות, כשרבינו נולד, ביקשה אמו פיגא מאחיה הרה"ק ר' ברוך ממעז'יבוז שיברך את התינוק שלא יחלקו עליו, עצם הבקשה הוא פלא גדול, כי בדרך כלל מבקשים שהילד יגדל לירא שמים, אבל היא היתה נביאה וראתה ברוח הקודש כמה

למרפסת עם הרבנית לראות את האוטובוס וכל כך נהנה.

מוהרא"ש ביקש בהתחלה מהאנשים שישלחו את הילדים למוסדות היכל הקודש, אבל אחרי תקופה כשראה שיש הרבה התנגדות הוא הלך עם כל אחד לפי רוחו, ויש לנו נס שילדינו לא מתביישים עם רבינו, לא מתביישים עם אומן, לא מתביישים עם תפילין דרבינו תם, ר' נתן אומר שרבינו רצה שיניחו תפילין דר"ת מהבר מצוה, ואם אין לך כסף לא צריך לקנות לו כובע לבר מצוה, רבינו לא אמר ללכת לבר מצוה עם כובע אפשר ללכת עם קסקט, ובמקום זה לקנות תפילין דר"ת, וב"ה שלא הולכים לישיבות אחרות ואף אחד לא שואל אותם למה יש להם שתי זוגות תפילין, וכל בחור יש לו שו"ע קטן בנרתיק התפילין ולא מתבייש בזה.

ברוך השם שכל הילדים במוסד חיים עם התבודדות, על כל דבר מבקשים מהקב"ה, וככה גדלים וככה מתחננים, כמה אנחנו צריכים להודות להקב"ה על הנס חנוכה, שיש לנו את אשר בנחל, שיש לנו את רבינו, פח שמן הטהור שמחזיק אותנו בגלות הקשה והמר.

אנחנו נולדנו כאן לתקופה הנוחה של אמריקה, ופתאום מגיעים זמנים קשים ולא מסתדרים, מגיע תקופה של קורונה ואנשים מתמלאים בפחד, מגיע מלחמה בארץ ישראל ואנשים חשבו שיש להם צבא חזק, פתאום רואים שהגבול נפרץ ואלפי מחבלים נכנסו לעשרות ערים וישובים, מלאים בפחד, ואין ברירה אחרת לבד מלחזור להקב"ה, מה היינו עושים בלי רבינו, מה אנשים עושים בלי התבודדות, אי אפשר לחיות יום אחד בלי התבודדות.

יוצאים כל יום להתבודדות, דבר ראשון מתחילים להודות להקב"ה, על הבריאות, ועל האשה שנתן, ועל הילדים שנתן, ואחרי זה מפיסים את הקב"ה, ועושים תשובה על כל מה ששוב נפלו ושוב חטאו, ומבקשים

אחד עשה שם ברית מילה, ואף אחד מבני משפחתו לא הגיע, בשיעור ליל שישי אחרי זה דיבר מזה מוהרא"ש כל השיעור, איך יכול להיות שאנשים לא ירצו לדרוך בבית כנסת שמדברים מהקב"ה, וכי אין כאן מזוזה, וכי יש כאן צלם ח"ו, וכי אני לא יהודי, ואעפ"כ אמר שלא עונים לאבא, לא עונים לאמא, לא מסבירים להם חסידות.

כשהולכים להורים בחנוכה לא חייבים להגיד להם תורה מברסלב, אם אתה יודע שאבא שלך אוהב את הספר קדושת לוי, תגיד לו איזה וורט יפה שראית בקדושת לוי, תגיד לו שהקדושת לוי אומר שהיה פעם מלך שחילק פעם כסף לכולם, והטפשים שמחו עם הכסף, והחכמים שמחו כי הבינו שאם המלך חילק כסף אז זה סימן שהוא אוהב אותם, ושמחו עם זה שהמלך אוהב אותם, כמו שקודם קם הגבאי א"י לדבר, לא מעניין כבר התוכן שהוא דיבר, עצם זה שהוא קם לדבר הביא לי שמחה, שהאברך הזה קם לדבר לפני הציבור מלא בבטחון עצמי, כבר לא מעניין מה הוא אומר, יש אנשים שיש להם טענות על הבעל תפילה למה הוא מתפלל ככה או ככה, הרי הם מפחדים לגשת לעמוד, צריך להעריך מי שמוכן לגשת לעמוד וכבר לא מעניין איך הוא מתפלל, אנשים חכמים שמחים עם המתנה, ואומר הקדושת לוי שככה היה עם החשמונאים, הם שמחו במציאת פך השמן, לא רק שיהיה להם כעת מה להדליק, אלא כי הבינו שהקב"ה לא עוזב אותם, הבינו שהקב"ה אוהב אותם ולכן שמר להם במיוחד כד שמן, ועל שמחה זו עשו יום מיוחד לנס חנוכה, ובזה הוא מיישב קושיית הבית יוסף.

אם הלכת להוריך בחמשה עשר בשבט, ואחד אומר לך איזה בדיחה שהאילנות נסעו לאומן כי זה ראש השנה שלהם, לא נפגעים, מחייכים יפה וממשיכים כאילו לא היה, וככה על שאר הבדיחות שצוחקים על ברסלב, לא עושים מזה עסק, לא להיבהל, זה אפילו לא תיקון ולא בזיון, זה כלום, בזיון זה אם קמת אחרי זמן קר"ש, ואעפ"כ לא נבהלים מהבזיון

יחלקו עליו ולכן ביקשה ברכה דוקא על זה, ואמר לה אחיה הרבי ר' ברוך, ברכה כזו לא אפשרית, כי יחלקו עליו.

- רבינו אומר בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רכ"ח על הפסוק בפרשת השבוע, וישב יעקב, ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף, אומר רבינו שכשהקב"ה רואה צדיק שיכול להחזיר אנשים אל הקב"ה, הקב"ה בעצמו מביא עליהם מחלוקת, כי כשמשיח יבוא הרי יבואו כל הגויים להתגייר, ויאמרו להם: הייתם יכולים להתגייר קודם לכן כשעם ישראל היה מבוויש ומבוזה, ולכן אין מקבלים גרים לימות המשיח, ולכן צדיק שיכול לקרב אנשים אל ד', חייבים שיהיה שם בחינה של גלות ומחלוקת, ואם אף על פי כן יהודי מתקרב לצדיק אז יש בזה מעלה יתירה.
- יש את הקושיא הידועה: וכי אתה מסתובב בברסלב? הרי אתה אדם נורמלי? וכי הבן שלך מסתובב שם? שמעתי שזה טוב רק לאנשים חלשים הרי הבן שלך נראה אברך טוב.
- ר' אברהם ב"ר נחמן היה אומר, שאם מישהו פוגע בנו, לא עונים לו, ולא כי אין לנו מה לענות, אלא כי רבינו אמר לא לענות, ישמע בזיונו ידום וישתוק, יש לנו מה לענות ולא עונים כי רבינו אמר לא לענות.
- רבינו לימד אותנו דרך ארץ, הרי אף אחד מאיתנו לא יגיד שם של רב ושם של אדמו"ר לחסיד שלו, אבל על משפיעי ברסלב אומרים את השם בחוסר דרך ארץ מבלי להגיד ר' מקודם, מסופר שפעם הלך הרב מטשערין ברחוב, והגיע אליו איזה חוצפן, ולקח צואת כלבים ומרח עליו, והגבאי רצה לצרוח עליו, ואמר לו הרב מטשערין שלא להגיב, הענין שלנו הוא לא לענות ולא להגיב, לכל בן אדם, וכל שכן שלא עונים לאבא, אם אבא שמע לשון הרע על ברסלב ויש לו טענות וצועק וכועס, לא עונים.
- אני זוכר שפעם היה אצל מוהרא"ש, שאברך

וחוזרים להקב"ה ושבים בתשובה.

כלל התבודדות, כי ארכה לנו השעה, כל כך ארוך להם שעה, ובסוף אין קץ לימי הרעה, כי לא עושים התבודדות כלל.

שמעתי עכשיו עוד מילה של התחזקות נפלאה מר' יצחק, על מה שרבינו אומר שצריך שעה התבודדות, שאנחנו אומרים בברכת אשר יצר, אם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך אפילו 'שעה אחת', וכי הכוונה לשישים דקות, הלא דקה אחת אי אפשר לשרוד ככה, ולכן כשרבינו אומר שעה אחת, הכוונה לזמן מסויים, לשעה מסויימת, ואחד יכול דקה ואחד שתי דקות, ואחד שלוש דקות.

אברכים מעידים שמאז שעברו לגור כאן בקריה, והתחילו לעשות התבודדות בקביעות, הם קיבלו מוח חדש, שכל חדש, ולא מדברים על הדיבור אל השי"ת בכל היום, רבש"ע עזור לי בזה ועזור לי בזה, אלא לקבוע זמן מסויים ששם משוחחים רק עם הקב"ה.

אתם צריכים לדעת שלא תמיד הלב נפתח ולא תמיד הפה נפתח, היום הסתובבתי התבודדות שעה שלימה, ולא הצלחתי לפתוח את הפה, אמרתי את מה שרבינו אמר להגיד, רבש"ע רבש"ע רבש"ע, ש'כח רבש"ע, רק אחרי שעה ארוכה נפתח הפה והתחלתי להודות על כל הטובות שקיבלתי ולשוחח על כל מה שצריך.

ראיתי לפני שבועיים לשון נפלא באשר בנחל, שהלמדן הגדול ביותר והמקובל הגדול ביותר, אם הוא לא יכול לפתוח את פיו לשוחח עם הקב"ה, הכל דמיון ואין כלום, הלשון מאוד חריף, אבל בלי הקב"ה אין כלום, אם לא יודעים לפנות אל הקב"ה ולספר לו כל מה שעובר באמת הכל כלום.

חסיד ברסלב שכואב לו משהו, לא רץ מיד לרופא, הוא מבקש מהקב"ה, וגם אם אחרי כמה ימים הוא הולך לרופא, הוא הולך ביחד עם הקב"ה, ומבקש מהקב"ה שיבוא איתו.

אברך הולך הביתה ויודע איזה בלאגן מחכה

• כשעוברים את כל תפילת שמו"ע ולא כיוונו כלום זה בזיון גדול, וכמה צריך לשוב בתשובה על זה, התנאים אומרים בירושלמי מה הם עשו באמצע התפילה, אחד אמר שספר את האבנים ואחד אמר שספר את הציפורים וכדו', וזה הגדולה של התנאים שהם הכירו באמת ואם היה להם מחשבה זרה בתפילה, הם סיפרו את זה להקב"ה, ולא כמונו שעוברים שמו"ע בצורה אוטומטית, גוף פלאי, עושה הכל אוטומטי, הבן אדם משתחוה אוטומטי ודופק סלח לנו אוטומטי, פוסע פסיעות אוטומטי, על זה אמרינן ישמע בזיונו ידום וישתוק, על זה צריך לבכות בהתבודדות, רבונו של עולם אני רוצה להתפלל בכוונה, רבונו של עולם אני לא מכוין כלום, אני רוצה להיות ירא שמים.

• מישהו שאל חסיד ברסלב, למה אתם צריכים כל כך הרבה חיזוק, מי צריך את זה, מי מתיימש שצריך חיזוק, ענה לו החסיד, וכי היה פעם אחת שחשבת לבקש מהקב"ה שלא תדבר לשון הרע, שואל אותו היהודי מה זה קשור למה ששאלתי אותך על יאוש, אומר לו הברסלב'ר כי אתה התייאשת שאתה יכול אי פעם להיות שומר פיו ולשונו, ולכן אתה אפילו לא חושב על לבקש על זה, אבל אני שאני מקבל חיזוק לא להתיימש מתפלל על זה כל יום, ומבקש מהקב"ה שאצליח לשמור על פי ועל דיבורי, ואני יודע שאין שום יאוש בעולם, ואני מתחנן להקב"ה אני רוצה להיות צדיק ולהפסיק לרכל על אנשים.

• אני רוצה לחזק שוב ושוב ענין ההתבודדות, זה כזו מתנה נפלאה, כל אחד חייב לטובת עצמו לשוחח את לבו אל הקב"ה, אי אפשר להגיד זמן מתי לעשות את ההתבודדות, לאחד נוח יותר בבוקר ולאחד בערב וכדומה, תקחו לפחות דקה או שתי דקות ותדברו אל ד', שמעתי פעם מר' יצחק וורט יפה, כי ארכה לנו השעה ואין קץ לימי הרעה, אנשים רואים שזה קשה להם לעשות שעה ובסוף לא עושים

להם כמה ילדים קטנים בבית, ולא מסתדרים ומפחדים מה יהיה אחרי זה, אני רוצה להרגיע אתכם, שזה רק נהיה יותר ויותר קל, בהתחלה באמת מאוד קשה, אבל עוזרים בבית וביחד עוברים את זה, אחרי זה הילדים גדלים והם מתחילים לעזור בבית.

פגשתי היום אחה"צ אברך כאן בבית מדרש, ושאלתי אותו אם אני יכול להציע לו שידוך, הוא אמר שאי אפשר עכשיו כי הוא במצב רוח רע, למה יש לו מצב רוח רע, כי הוא יצא לדרך ארוכה להגיע לבית כנסת, והגיע אחרי קריאת התורה, שאלתי אותו על מי אתה כועס, למה יצאת מאוחר, למה יצאת בכלל לדרך כה ארוכה, על מי בדיוק הכעס, אנשים כועסים על אחרים במקום על עצמם, יורד גשם והוא כועס, וצועק על אשתו וילדיו, היום ב"ה היה מזג אויר יפה, צריך להודות לאנשים שהתפללו על זה, אברך סיפר לי שאשתו וילדיו כבר מתפללים חודש שלם, שבשבת חנוכה יהיה מזג אויר יפה, כי הם יצטרכו ללכת דרך ארוכה, והוא חשב שזה לא יכול להיות כי זה שיא החורף, אבל התפילות שלהן חזקות יותר.

בן אדם יוצא לדרך ויש פקקים, ועל מי הוא כועס, על אשתו, מה היא אשמה, שד' יעזור שנוכל להיות רגועים בבית, ולהתפלל על זה.

רציתי לדבר גם על דרך הלימוד, חייבים ללמוד כל יום קצת, קצת גמרא קצת משניות ושאר ספרים, ובעז"ה בהזדמנות אחרת נרחיב על זה.

אני עומד כעת לפני נישואי בני, ואני כל כך שמח מצד אחד, אבל מצד שני הלב שלי נקרע, כי אני יודע שאנשים עושים שמחות וקורעים את עצמם מחובות, אברכים לא מסיימים את החודש, ועכשיו צריכים להוסיף עוד שבעים אלף דולר לחתונה, ברוך השם שמוהרא"ש מסר את נפשו בשבילי שאני אוכל לעשות חתונה בחינם.

לא קיבלתי עדיין את הרשימה שיש היום

לו בבית, בדרך צריך לבקש על זה, רבש"ע עוזר לי להיכנס הביתה רגוע, אפילו שהבית לא מסודר והכל עף לכל הכיוונים, שלא אצעק ולא אכעס, ר' אברהם ב"ר נחמן גער באחד מאנ"ש ששמע שהוא צעק על אשתו, אסור לפגוע ח"ו, שאחרי זה לא תתלונן שאין לך פרנסה.

אל תתלונן שהיא חושבת שאתה כספומט, כי לדברים שלך יש לך כסף, לסיגריות יש כסף, אבל למנקה אין כסף, לבקבוק יין לשבת יש לך כסף, במקום הבקבוק אפשר להביא מנקה הביתה לשלש שעות באותו מחיר, שאלו אותי שרוצים לעשות כאן חנות במקוה, אמרתי שכאן לא יעשו מזה כסף, כי מיץ ענבים מקבלים מבית התבשיל, ויין אף אחד לא יקנה, אברכים חכמים יודעים להשקיע את הכסף הזה בבית, במקומות הנכונים, יש אברכים שלא מתאים להם לעשות קפה כמו כולם בבית או בבית כנסת, הם רק קונים קפה בחנות עם כוס ומכסה, וחושבים שכולם מסתכלים עליהם איך שהולכים עם הקפה, אף אחד לא מסתכל על כיוונם, או שהולכים לקנות ארוחת בוקר בחנות, והרי הכסף הזה אפשר להשקיע בבית, וכשהיא רוצה כסף אומרים שאין, וצועקים עליה שכל הזמן היא רוצה כסף, ובבית כנסת הוא נראה אברך חשוב.

אם ח"ו נגמר המלפפון חמוץ בבית, הוא יתחיל לצעוק ולפגוע בה, וכי בגלל אוכל צועקים על אשה, חייבים לכבד ולדבר ברכות, ומי שמתעצבן וכועס זה הבעיה שלו, והוא חייב ללכת לפינה ולבכות על זה להקב"ה: רבונו של עולם מה קרה לי, למה אני לא רוצה ללכת הביתה, למה במשרד אני אומר כל כך יפה שלום לכולם, ולמה בבית אני לא יכול להגיד יפה שלום, למה כשהשכנים יורדים עם העגלה אני עוזר להם, ולאשתי אני לא עוזר, למה אני עושה חסד לכל העיר, ולא עושה חסד בבית.

אני רוצה להגיד לאברכים הצעירים, שיש

כל יום על האוטובוס של הילדים, והתפללתי יחד עם הילדים שנוכל לשלם למלמדים, ושילמנו כמו שכתוב בגמרא, בסוכות ובפסח, פעמיים בשנה שילמנו משכורת לחצי שנה.

בעזרת השם יהיה כאן נס כמו פח השמן, אני לא יכול לגייס כאן קמפיין לשלם את החוב במוסדות, כי זה חור כזה גדול שאתם לא יכולים לעמוד בזה, ארי מתקשר אלי כל יום שרוצה לגייס כסף, אמרתי לו אם זה שלושים אלף דולר הוא באמת היה יכול לעזור, אבל כרגע זה הרבה יותר מעבר לזה וצריך להתפלל לנס.

אני מודה מאוד להורים שמשלמים שכר לימוד, ולהורים שנותנים טיפ למלמדים, הטיפ מאוד חשוב, ועוד יותר חשוב שהמלמד רואה שהאבא מכיר בזה שהוא משקיע כוחות למען הילד שלו, ושהוא חושב על רגשותיו של הילד, הלוואי שהייתם יודעים כמה המלמדים משקיעים מוח ומחשבה איך לכבד את הילדים אם קורה להם משהו לא נעים, שלא יתבזו, זה אחד התנאים הראשונים שאומרים למלמדים לפני שמקבלים אותם לעבוד כאן במוסד, היה לאחרונה ילד שהרטיב, ומיד המלמד שפך בקבוק מים כאילו בטעות, שאף אחד לא ישים לב מה קרה לילד.

אתמול אחרי השבת אחים, הגיע אלי אברך ואמר שמודה לי שהילדים שלו לא עוברים את מה שהוא עבר, כי כשהוא היה ילד הוא לקח שעון מהמגירה של המלמד, והמלמד שלו הכניס אותו לעמוד בפניה של כיתה אחרת, וכל כמה דקות המלמד השני הכריז לכיתה שלו ואמר, ילדים יקרים, אתם יודעים למה הילד הזה עומד כאן בפניה, כי הוא גנב מהמלמד שלו, וככה כל כמה דקות.

אם המלמדים יראו שילדים לוקחים חפץ ממישהו אחר, הם בוודאי ילמדו אותם שאסור לעשות ככה ויחנכו אותם, אבל חס ושלום לבזות אותם ולרצוח את נפשם.

לאחרונה הלכתי לחלק ספרי תהלים בכיתה

לחתנים, אני לא יודע מה קונים לחתן, מה אני מרויח כשאני לא קונה, ברוך השם מעיל חדש לא צריך לקנות לו כי יש לו מעיל יפה, יש כאן אברך שמחתן את בתו ועשה חשבון שכל ההוצאות מהאירוסין עד אחרי החתונה וזה פחות מעשר אלף דולר, הוא רשם הכל על דף.

יש עכשיו קשיים במשכורת במוסדות, והמזכיר במוסדות חושב שזה משהו כזה נורא, כי הוא נכנס לעבוד בשנים האחרונות כשהיו הרבה תקציבים, והוא לא זוכר ששנים רבות המוסד לא הצליח לשלם משכורות, אני זוכר לפני הרבה שנים שמלמד אחד הגיע אלי ושאל אם יש לי בשבילו עשר דולר כי הוא רוצה לקנות שמן למנורה, אמרתי לו שאין לי, הלכתי ואספתי כסף והבאתי לו עשר דולר, והדלקתי באותו יום מאוחר יותר עד שהשגתי לו את העשר דולר, והוא היה מאוד מרוצה ברוך השם.

החנוכת הבית לישיבה בסקילמאן, היתה כמו היום, מוצאי שבת חנוכה, מוהרא"ש הגיע לחנוכת הבית, בערב שבת כשנכנסנו לבנין עוד לא היו ברזים עם מים, למטה בחניון היה איזה צינור שהיה אפשר להוציא מזה מים, והיינו לחוצים שמוצ"ש מוהרא"ש מגיע ואין ברז בעבורו, לקחנו מהר הלוואה של 475 דולר, אני זוכר את זה כמו עכשיו שזה היה העלות של הברז, והתקינו מהר ברז למוהרא"ש, זה הברז שאני נוטל בו ידיים עד עכשיו, כל פעם שאני נוטל בו ידיו אני נזכר שהברז הזה עלה 475 דולר.

ד' יעזור יהיה כאן ניסים גדולים במוסדות, מוהרא"ש היה אומר תמיד כשהיו קשיים במוסדות שיגידו לילדים בתלמוד תורה שיתפללו על זה, ושכחנו מזה עד עכשיו, אז אני מבקש עכשיו מהמלמדים שיבקשו מהילדים בתלמוד תורה ובבית פיגא, שיגידו את הנוסח שמוהרא"ש עשה על תפילה למען המוסדות.

בהתחלה כשפתחנו את התלמוד תורה, עליתי

יסתדר באף מקום.

• צריך להודות כל הזמן לכל הצוות, למחנכים והמנהלים והעוזרים והמסייעים, אמא שלי תמיד אומרת: מי שאומר לך מילה טובה, זה לא קשור אליך, הוא פשוט בן אדם טוב שיודע להגיד מילה טובה, ואם הוא בא להעיר ולהתלונן זה גם לא קשור אליך, הוא פשוט בן אדם כזה שכל הזמן עם תלונות ותמיד רע לו, כמו שמספרים שר' נתן כשחיפש דרך לבכות הוא הלך ללוייה, וכשחיפש להיות שמח הוא הלך לחתונה, הוא לא היה קשור לא לחתונה ולא ללוייה ורק חיפש מקום לעצמו.

• ד' יעזור שנוכל להודות כל חיינו שזכינו להתקרב לרבינו, אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו להתקרב לרבינו.

אחת, ועשו מזה עסק גדול, הרי בכל בית יהודי יש תהלים, ואם רוצים שיגידו תהלים וישתמשו בספר הזה, חייבים לעשות מזה עסק גדול, כולם הגיעו עם בגדי שבת והודיעו להם שראש הישיבה מגיע לחלק ספרי תהלים, ולמעשה ילד אחד מהכיתה כבר קיבל במוסד תהלים בהזדמנות אחרת, ואני חושב לעצמי מה יהיה כאן, הרי הוא כבר קיבל ולא יתנו לו כעת כשכולם מקבלים, אבל המלמד היה לו שכל מראש, ומראש התקשר להורים שישלחו איתו את התהלים שהוא קיבל שיקבל את זה שוב מראש הישיבה.

• ברוך השם הילדים גדלים בריאים, ילד בריא איפה שרק יגיע הוא יצליח ויסתדר בעזרת השם, וגם אם לא למד כלום, הוא בסוף ילמד, אבל ילד פגוע גם אם הוא למד כל החכמות שבעולם, והכניסו בו הרבה לימודים, הוא לא

***